

ê-pîkiskwâtamihk omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk êkwa ta-kanawêyihtahkik nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina ôta kâ-kanâtahk

kâ-isi-wîtâpisôtahkik omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) êkwa ta-kanawêyihtahkik nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina ayiman êkwa mâwinêhoskêmakan. êkoni ôhi ê-isi-nitawêyihtamihk ta-miyikawiyan kâhkîyaw kiskêyihtamowin ohci ôma kwayask isi ta-nisitotamâkawiyan ta-mâmiskôtaman owiyasiwêwasinahikan ita ôma kâ-kanâtahk.

nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina

âta môy ihtonak wasketaskamikohk kê-isi-kêhcinâ-itwêhk ôhi nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina, ita ôma wasketaskamik ohci kâ-mâmiskôtahkik ôma IP kâ-itamihk, pikwaci-kiskêyihtamowin (TK kâ-itamihk) kiskinwâswêtitam kâ-isi-kiskêyihtamihk, kaskihtâwin, oskêpitamowin êkwa kâ-isi-itôtahk isi ohci nistam-iyiniwak kâ-isi-wîcehtamihk nanâtohk ôta askîhk kâ-ohpikihki, kistikâkêwin, miywâyâwin êkwa osihtamâwin. pikwaci-pimâcihowi-wâpahtamowina (TCEs kâ-itamihk) ohtohtêmakanwa ita kâ-kî-sâminikâtêwa êkwa êkay kâ-kî-sâminikâtêwa itasi ita pkwaci-kiskêyihtamowin (TK kâ-itamihk) êkwa pimâcihowina wihcikâtêwa êkwa kikâ-kî-itakonikâtêwa âcimowina, itâpasinahikêwina, osihtâmâwina, nîmihitowina, ayawinisa, nikamowina êkwa isihcikêwina. Asici mîna nisitawinikâtêw anahi pikwaci-kiskêyihtamowin (TK kâ-itamihk) êkwa pikwaci-pimâcihowi-wâpahtamowina (TKEs kâ-itamihk) kikâ-kî-oskêpayinwa êkwa kikâ-kî-mêskocipayinwa kâ-âso-mêkihk âniskowinihk.

kâ-astêki omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk

omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) ohtohtêmakan ohci ita kâ-isi-oskêpitamihk kîkway mâmitonêyihcikêwinikh, nanâtohk kâ-itasinâstêki êkwa itowâhk kikamowina, êkwa wîhowina êkwa masinipayihcikêwina kâ-isi-âpacihâhk ita kâ-atoskêhk. omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) wiyasowêwina, kâ-itakonikâtêki, tipêyihtamowinisa, kikamowasinhikanisa, tipêyihtamowasinhikanisa, wîhowiwasinhikanisa, askîhk kâ-ohtohtêmakahk, êkwa mêsotonamâkêwinikh, miywâwak ana kâ-tipêyihtahk ta-sôniyâhkêt êkwa ta-isi-tipêyihtahk kâ-isi-oskêpitahk kîkwây, âskaw pitamâ poko aciyaw.

ita ôma kâ-kanâtahk, astêw wiyasowêwina ta-kanawêyihtamihk omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk), asici mîna *Patent Act* kâ-itamihk, anima *Copyright Act*, êkwa *Trademarks Act* kâ-itamihk, mîna *Industrial Design Act*, êkwa mîna *Plant Breeders' Rights Act*. êkoni ôhi wiyasowêwina

nisitawinamwak nanâtohk isi omâmitonêyihičikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk), kâ-isi-paminikâtéki ôhi wiyasowêwina, kâ-isi-kitâpahtamihk isi ta-isi-kanawêyihtamihk, tânis îsi kâ-wî-isi-kanawêyihtahkik, tânîkohk isi, asici mîna kotaka kîkwaya. âskaw mâna ita, êkoni ôhi wiyasowêwin-âpacihcikana kikâ-kî-âpacihcikâtêwa ta-kanawêyihtahkik nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina.

anihi ohci wîhowina, wâpahtamowina êkwa kikamowina wî-pîkiskwâtêtawâwi, ôta kâ-kanâtahk owiyasowêwina kanawêyihtamwak nanâtohk kâ-itasinâstéki êkwa itowâhk kikamowina êkwa kâ-isi-pîkiskwâtamihk êkây kwayask kâ-mawinêhotocik kikâ-kî-pîkiskwêstamâkêwak isi:

- âtiht iskonikana ita kâ-wîkihk, mâmawi-atoskêwinihk, êkwa ayisiyiniwak kâ-isi-wîtaskîtâcik ita ôma kâ-kanâtahk ayâwak tipêyihičikêwinisa kâ-isi-masinahikâtéki, kâ-pakinikâtéki cahkipêhikanisa, kâ-isi-masinahamihk cahkipêhikanisa, kâ-isi-wîtâskîtâcik kikamowina, asici mîna anima Genuine Cowichan kêhcinâ ocahipêhikanisa êkwa kâ-isi-masinahamihk cahkipêhikanisa, anima Igloo Tag masinahikêwi-kikamowina kâ-ihtakoki, êkwa anima ka-isi-mâsinahikâték ita ohci Assembly of First Nations okikamowasinhikanisa.
- êkoni ôhi cahkipêhikanisa ohcitaw astêwa ita kâ-isi-âpacichtâhk masinipayicikanisa êkwa wîhowina, êkwa âpacihcikâtêwa ta-isi-wihtahkik nanâtohk isi kîkway kâ-atâwâkêcik, tâpiskôc ôhi pikwaci-itâpasinahikêwin êkwa itâpasinahikêwin ita ohci mîciwina nanâtohk, ayawinisa, kâ-isi-nitawi-kiyôkêhk nânitaw êkwa kihci-atoskêwina kâ-isi-paminahkik nistam-iyiniwak.

tâpiskôc pêyakwan opimâcihowi-wâpahtamowina kâ-isi-masinahikâtéki êkwa kâ-isi-wâpahtihiwêcik êkwa kâ-ayisiyinikâtahkik, tipêyihtamowasinhikan êkwa kotaka isi wiyasowêwina kikâ-kî-âpacihcikâtêwa ta-kanawêyihtamihk:

- ta-kanawêyihtamihk ita ohci *Copyright Act* kâ-itamihk âpacichtâwak nistam-iyiniw itâpasinahikêwak, owâpahtahiwêwak, oskêpicikêwak êkwa omasinahikêwak anihi ohci pikwaci kâ-ohci-osihtâhk tâpiskôc mîhkwanikhâna êkwa mîtos-askîwasinahikan kâ-kâskâtéki ita ohci pâhkisimotâhk otâpasinahikêwak, âcanicîhânisîwin, iskipowak osihcikêwina, êkwa nikamowina êkwa kâ-cikâstêpicikâtéki ohci nistam-iyiniwak otâpasinahikêwak. asici mîna kikâ-kî-ihtakon nistam-iyinînâhk êkwa atoskêwina ta-kanawêyihtahkik nistam-iyiniw kiskêyihtamowin tâpiskôc kîkway isi êkây kâ-wîhtamihk ita kâ-isi-atoskêwi-masinahikêwinihk êkwa êkây kâ-wîhtamihk kîkway kâ-itasinahikâtéki.

ta-kî-isi-pakinikâtéki êkwa kâ-isi-nakinikot

mistahi anima kihcêyihtâkwani ta-nisitawinamîk anima omâmitonêyihičikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) aniki ohci itâpasinahikêwak êkwa oskêpitamowina âsay mâci-mâmiskôtamwak êkwa mawinêskâkowak nistam-iyiniw osihcikêwak, oskêpicikêwak êkwa ayisiyinînâhk ita.

nistam-iyiniw kiskêyihtamowina êkwa omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) otohtêmakanwa ita pîtos kâ-isi-kitâpahtamihk waskitaskamik êkwa kâ-isi-itôtahkik isi, ê-nisitawinahkik môy anihu ê-pêyako-asinîkâtéki kahkiyaw itakonikâtêwa. paminikêwina ta-kanawêyihtahkik omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) ihtakonwa ohci kâ-kanawêyihtamihk wiyasowêwina kâ-isi-wîhtahkik oskêpicikêwak kîkwaya ohci kâ-osihtâcik êkwa kâ-oskêpitahkik kâ-isi-wâpahcikâtéki; môy ôma wêhcasin ta-otinamihk ta-mâmawi-kanawêyihtamihk pikwaci-kiskêyihtamowin (TK kâ-itamihk) êkwa pikwaci-pimâcihowi-wâpahtamowina (TCEs kâ-itamihk) kâ-kihcêyihtahkik ayisiyinînâhk ita, kayâsê ohci ôhi âniskowina. itowâhk pîcosê ohtohtêmakanwa pâskipayinwa ita kâ-kanawêyihtahkik ita anima omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) môy ohci ihtakonwa nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina. nistam-iyiniwak kikâ-kî-miskamwak nakinikêwina ta-isi-âpacîhtamihk omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) atoskêwinikh. atiht ôhi patâpahtamowina êkwa nakinikêwina ôhi itowâhk:

- tâpwê wî-kanawêyihtahtwâwi omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) pokô ta-nisitawinamîhk awîna kâ-kî-osihtâw(ak) ahpô oskêpicikêw(ak) ta-kêhcinâhok awîna kâ-miciminahkik omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) wiyasowêwina. anima kâ-itwêhk “tipêyihtamowin” ita omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) kâ-astêk kikâ-kî-pîtos-ispayin kâ-isi-wâpahtahkik nistam-iyiniwak “tipêyihtamowin” nistam-iyiniw kiskêyihtamowina êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina;
- nistam-iyiniwak “tipêyihtamowin” nistam-iyiniw kiskêyihtamowina êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina môy nakiskamwak atoskêwinikh isi ta-itwêhk “kayâhtê ohci” tâpiskôc kâ-isi-nitawêyihtahkik ita masinahikêwi-wiyasowêwinikh, âhpô “môsci-itôtamowin” ita kâ-nitawi-masihikâtéki êkwa atoskêwi-kikamowina wiyasowêwina;
- kê-isi-nitawêyihtahkik mâmitonêyihcikan pokô ka-astêk sâkaskinâtasinahikanikh (tâpiskôc, masinahikanikh âhpô opîkiskwêwin kâ-cikâstêpitamihk) ta-kanawêyihtahkik ita masihaikêwi-wiyasowêwinikh, kikâ-kî-nakinwak ita isi kâ-osihtâhk nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina kâ-isi-âsô-mêkihk êkwa kâ-isi-wîhtahkik isi;
- oskêpitamowina kâ-ohtohtêmakahki nistam-iyiniw kiskêyihtamowinikh kikâ-kî-kanawêyihtahkik ita anihu omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) atoskêwâkanihk, môy mâka kiskêyihtamowin pa-pêyak isi;
- kâ-isi-paminikâtéki isko ta-kanawêyihtamihk omâmitonêyihcikêwasinahikan kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk), tâpiskôc masinahikêwi-wiyasowêwinikh, atoskêwi-kikamowina êkwa tipêyihtamowinahikan, môy ta-kanawêyihtamwak nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina kâh-kâpêyi,

êkwa aciyaw ta-kanawêyihtamihk poko ka-astêki ispîhk kâ-kî-osihtâhk âhpô nistam nânitaw kâ-isi-masinahikâtêk, âskaw mâna môya ôma kiskêyihtamihk;

- kâ-isi-itakihtêk êkwa kâ-ayamîwi-osihtâhk ta-isi-masinahikâtêk, ta-kâwi-masinahamîhk êkwa kâ-wî-isi-paminamîhk anihi omâmitonêyihtamihk kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) wiyasowêwina nisitawinikâtêwa âtiht nakâyâskêwina t-isi-âpacihcikâtêhk omâmitonêyihtamihk kâ-tipêyihtamihk (IP kâ-itamihk) atoskêwin; êkwa
- âtiht pakitinikâtêwa êkwa nakinikêwina kâ-miskikâtêki ita omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) wiyasowêwinihk môy kê-itêyihtamwak kwayask ka-âpacihcikâtêki ita nistam-iyiniw kiskêyihtamowinikh êkwa opimâcihowi-wâpahtamowinikh, wâwîs kîspin kê-itêyihtamihk ê-mamâhtâwâkahki.

môy kâ-ihtakoki omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) wiyasowêwina êkwa paminikêwina kâ-atoskêwâkêcik ta-kanawêyihtamihk mîna ta-isi-wâpahtihiwêhk kayâs ohci pimâtisiwin kikâ-kî-miyo-âpacihcikâtêw ispîhk mâmiskôtâtwâwi wiyasowêwina ohci omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) kanawêyihtamowin. kikâ-kî-ihtakonikâtêwa, tâpiskôc, kwayask ta-âpacihcikâtêhk wiyasowêwasinahikana êkwa kâ-osihtâhk cîki acoskêwikanisa ita ayisiyinînâhk ta-paminahkik êkwa ta-kanawêyihtahkik nistam-iyiniw kiskêyihtamowin.

kâ-nîkân-kitâphtamihk

kâ-kî-sîkwahk 2018 ispîhk, êwako ana Minister of Innovation, Science and Economic Development kâ-itiht kî-wîhtam omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) atoskêwin ita ohci kâ-kanâtahk Innovation Skills Plan kâ-isiyihkâtêk. pêyakwan isi onîkânîwin kâ-âsotahkik ta-kâsînamâkêhk, ta-pihtokwatâhk United Nations Declaration of Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP kâ-itamihk) êkwa kâ-nisitawinahkik nistam-iyiniw owiyasowêwina, êwako anima omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) atoskêwin nohtê-sîhtoskâtamwak nistam-iyiniw kiskêyihtamowin omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) okiskêyihtamowina êkwa ka-isi-nisitawinamihk kâ-isi-atoskâtahkik, ê-nîkânapîstâhkik êkwa ê-wîtâpisômâcik nistam-iyiniwak, ê-kiskin wahamâtowâkêcik, kê-isi-nisitohtamihk isi êkwa kê-isi-sâkaskinâtahkik atoskêhâkanak atoskêwinihk. asici mîna kika-oskêpitamawâcik nistam-iyiniwak tapîkiskwêstamâsocik kâ-mâwinitocik, kâ-ayiwâki-wîcihiwêcik ita môsci êkwa waskitaskamik mâmiskôcikêwina omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) ohci, nistam-iyiniw kiskêyihtamowin êkwa opimâcihowi-wâpahtamowina, êkwa ta-nitoskâtahkik ta-osihtâhk omâmitonêyihtamihk (IP kâ-itamihk) ita kâ-nohtê-wîcihiwêhk êkwa ta-isi-kahtinahkik nistam-iyiniwak.